

Organization for Security
Co-operation in Europe

Mission to Serbia

Mission to Serbia

Co-operation in Europe

Organization for Security

**Promocija principa
Aarhuske konvencije u Srbiji
Promoting the Aarhus Convention Principles in Serbia**

Seminari: Beograd; Novi Sad, Kragujevac, Zajecar and Nis
10—14.05.2010

Slavko Bogdanovic

**Arhuska konvencija u “horizontalnim” propisima o zaštiti životne
sredine Republike Srbije (EIA, SEA, IPPC)**

SADRŽAJ PREZENTACIJE

TRANSPOZICIJA EU DIREKTIVA ZAKONIMA O ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE IZ 2004.

POSTUPAK PROCENE UTICAJA

- Obaveze nadležnih organa
- Prva faza
- Druga faza
- Treća faza
- Stavljanje dokumentacije na uvid
- Prekogranični uticaji

POSTUPAK STRATEŠKE PROCENE UTICAJA

POSTUPAK IZDAVANJA INTEGRISANE DOZVOLE

TRANSPOZICIJA EU DIREKTIVA ZAKONIMA O ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE 2004

Potpuno transponovane EU direktive (u pravni sistem RS):

EIA

- Direktiva Saveta 97/11/EC od 3. marta 1997. godine kojom se menja i dopunjuje Direktiva 85/337/EEC o proceni uticaja određenih javnih i privatnih projekata na životnu sredinu

SEA

- Direktiva 2001/42/EC Evropskog parlamenta i Saveta od 27. juna 2001 godine o proceni uticaja određenih planova i programa na životnu sredinu;

IPPC

- Direktiva Saveta 96/61/EC od 24. septembra 1996. godine koja se odnosi na integrisano sprečavanje i kontrolu zagađenja

EIA&IPPC

- Direktiva Evropskog parlamenta i Saveta 2003/35/EC od 26. maja 2003 godine kojom se omogućuje učešće javnosti u izradi nacrtu određenih planova i programa koji se odnose na životnu sredinu i kojom se direktive Saveta 85/337/EEC i 96/61/EC menjaju i dopunjuju u pogledu učešća javnosti i prava na pravnu zaštitu

JAVNI PRISTUP INFORMACIJAMA

- Direktiva Evropskog Prlamenta i Saveta 2003/4/EC od 28. januara 2003. godine o javnom pristupu informacijama o životnoj sredini i ukidanju Direktive Saveta 90/313/EEC

OVIM PROPISIMA, U COMMUNITY ACQUS UGRAĐENI SU ZAHTEVI

AARHUSKE KONVENCIJE

**Zahtevi Aarhuske konvencije i PRTR ugrađeni su pravni sistem EU i kroz druge
Propise EU (*directives; regulations*)**

TRANSPOZICIJA EU DIREKTIVA ZAKONIMA O ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE 2004⁽¹⁾

Transpozicija Direktiva izvršena je donošenjem sledećih zakona
(svi su objavljeni u “Sl. glasniku RS”, br. 135/04):

- Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu;
- Zakon o strateškoj proceni uticaja;
- Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađenja;
- Zakon o zaštiti životne sredine (2004, izmenjen i dopunjen 2009)

Donošenjem ovih zakona i njihovom primenom (*implementation*), tj. donošenjem desetak podzakonskih akata u toku 2005. i 2006. godine, u pravni sistem RS ugrađene su sve tri grupe zahteva Arhuske konvencije u tri posebna upravna postupka, uređena tim zakonima, na način kako to od zemalja članica zahteva EU

TRANSPOZICIJA EU DIREKTIVA ZAKONIMA O ZAŠTITI ŽIVOTNE SREDINE 2004⁽²⁾

DEFINICIJA NEKIH BITNIH POJMOVA

Javnost

Jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, njihova udruženja, organizacije i grupe

Zainteresovana javnost (2004)

*Javnost na koju projekat / postrojenje / aktivnost utiče ili je verovatno da će uticati, uključujući i **nevladine organizacije** koje se bave zaštitom životne sredine i evidentirane su kod nadležnog organa*

Zainteresovana javnost (2009)

*Javnost na koju utiče ili na koju može uticati donošenje odluke nadležnog organa ili koja ima interesa u tome, uključujući i **udruženja građana i društvene organizacije** koje se bave zaštitom životne sredine i koje su evidentirane kod nadležnog organa*

Operater

Svako fizičko i pravno lice koje, u skladu sa propisima, upravlja postrojenjem ili ga kontroliše ili je ovlašćeno za donošenje ekonomskih odluka u oblasti tehničkog funkcionisanja postrojenja i na čije ime se izdaje integrisana dozvola

Pravo na pravnu zaštitu (vs. pristup pravosuđu & pravo na pravdu)

Pravo na pravnu zaštitu u upravnom i sudskom postupku

POSTUPAK PROCENE UTICAJA⁽¹⁾

Nadležni organi:

- republički organi;
- pokrajinski organi;
- organi lokalne samouprave;

Obaveštavanje:

- štampani mediji (najmanje jedan);
- službeni jezici (svi);
- područje;
- elektronski mediji;

Sadržaj informacija

POSTUPAK PROCENE UTICAJA⁽²⁾

PRVA FAZA

OBAVEŠTENJE O PODNETOM ZAHTEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCENE UTICAJA:

- *Zainteresovanih organa i organizacija;*
- *Javnosti;*

MIŠLJENJE (u roku od 10 dana):

- *Zainteresovanih organa i organizacija;*
- *Zainteresovane javnosti;*

ODLUKA:

Uzimanje u obzir dostavljenih mišljenja;

DOSTAVLJANJE ODLUKE:

ŽALBA PROTIV ODLUKE:

- *Nosilac projekta;*
- *Zainteresovana javnost;*

ODLUKA PO ŽALBI (20 dana)

U SVIM FAZAMA

Pravima u ovom postupku:

- javnosti;
 - zainteresovane javnosti;
 - zainteresovanih organa; i
 - zainteresovanih organizacija,
- korespondiraju jasno utvrđene obaveze nadležnih organa.**

Primer:

Pravu zainteresovane javnosti da izjavi mišljenje o podnetom zahtevu, korespondira obaveza Nadležnog organa da primi takvo mišljenje i da ga uzme u obzir prilikom donošenja svoje odluke

POSTUPAK PROCENE UTICAJA⁽³⁾

DRUGA FAZA

OBAVEŠTENJE O PODNETOM ZAHTEVU ZA ODREĐIVANJE OBIMA I SADRŽAJA STUDIJE O PROCENI UTICAJA:

- *Zainteresovanih organa i organizacija;*
- *Javnosti;*

MIŠLJENJE (u roku od 20 dana):

- *Zainteresovanih organa i organizacija;*
- *Zainteresovane javnosti;*

ODLUKA:

Uzimanje u obzir dostavljenih mišljenja;

DOSTAVLJANJE ODLUKE;

ŽALBA PROTIV ODLUKE:

- *Nosilac projekta;*
- *Zainteresovana javnost;*

ODLUKA PO ŽALBI (20 dana)

POSTUPAK PROCENE UTICAJA⁽⁴⁾

TREĆA FAZA

OBAVEŠTENJE O JAVNOM UVIDU, PREZENTACIJI I RASPRAVI O PROCENI UTICAJA
(7 dana od dana prijema zahteva za davanje saglasnosti na studiju o proceni uticaja):

- *Nosioca projekta;*
- *Zainteresovanih organa i organizacija;*
- *Javnosti;*

JAVNA RASPARAVA (NAJRANIJE 20 dana od dana obaveštenja javnosti):

- *Nosilac projekta učestvuje u javnoj prezentaciji;*
- *Detalji uređeni pravilnikom;*

ODLUKA PO ZAHTEVU ZA DAVANJE SAGLASNOSTI;

DOSTAVLJANJE ODLUKE (u roku od 10 dana):

- *Nosioca projekta;*
- *Zainteresovanih organa i organizacija;*
- *Javnosti;*

UPRAVNI SPOR PROTIV ODLUKE:

- *Nosilac projekta;*
- *Zainteresovana javnost;*

POSTUPAK PROCENE UTICAJA⁽⁵⁾

STAVLJANJE DOKUMENTACIJE NA UVID

- **Pisani zahtev mogu podneti:**
 - zainteresovani organi i organizacije;
 - predstavnici javnosti;
- **Rok: 15 dana;**
- **Izuzimanje od obaveze dokumenata zaštićenih tajnom:**
 - poslovnom;
 - službenom;
 - državnom;
- **Ne mogu se tajnom zaštititi podaci o:**
 - emisijama;
 - rizicima od udesa;
 - rezultatima monitoringa;
 - inspeksijskom nadzoru

POSTUPAK PROCENE UTICAJA⁽⁶⁾

PREKOGRANIČNI UTICAJI

- Uticaj domaćeg projekta na životnu sredinu druge države;
- Uticaj projekta druge države na domaću životnu sredinu;
- Vreme obaveštavanja;
- Sadržaj obaveštenja;
- Rok;
- Obavštavanje javnosti;
- Uzimanje mišljenja u obzir;
- **Bilateralni ugovor - uslov za realizaciju ovih zakonskih obaveza (?)**

POSTUPAK STRATEŠKE PROCENE UTICAJA

Mišljenje organa za zaštitu životne sredine i drugih organa i organizacija o:

- Odluci o izradi strateške procene;
- Odluci o nepristupanju izradi strateške procene;

Mišljenje o izveštaju o strateškoj proceni:

- Zainteresovani organi i organizacije;
- Javnost (javni uvid i javna rasprava) (član 19);
- Izveštaj o učešću zainteresovanih organa i javnosti;

Prekogranični kontekst;

Dostupnost informacija

POSTUPAK IZDAVANJA INTEGRISANE DOZVOLE ⁽¹⁾

POJMOVI

- **JAVNOST** (član 2, def. 16):
 - jedno/više fizičkih/pravnih lica;
 - njihova udruženja, organizacije, grupe;
- **ZAJNTERESOVANA JAVNOST** (član 2, def. 17):
 - na koju postrojenje utiče/verovatno će uticati;
 - uključujući NVO, koje se bave zaštitom i evidentirane su kod nadležnog organa;
- **DRUGI ORGANI I ORGANIZACIJE** (član 11. st 1):
 - poljoprivreda, vodoprivreda, šumarstvo, planiranje, izgradnja, saobraćaj, energetika, rudarstvo, zaštita kulturnih dobara, zaštita prirode i dr.;
 - organi lokalne samouprave na čijoj teritoriji se planira/nalazi postrojenje;
- **MEDIJI** (član 23. stav 1):
 - štampani javni mediji (listovi, dnevni, periodični, lokalni itd);
 - internet;
 - drugi.

POSTUPAK IZDAVANJA INTEGRISANE DOZVOLE ⁽²⁾

NAČELO JAVNOSTI (član 3. definicija 6)

Ciljevi:

- informisanje javnosti o radu postrojenja i mogućem uticaju na životnu sredinu;
- obezbeđenje transparentnosti (pune otvorenosti) postupka izdavanja dozvola;

Pristup informacijama o:

- zahtevima za izdavanje integrisnih dozvola (za nova postrojenja /bitne izmene u radu);
- izradi nacрта dozvole;
- rešenju o izdavanju dozvole / svakom njenom obnavljanju;
- rezultatima dobijenim monitoringom.

POSTUPAK IZDAVANJA INTEGRISANE DOZVOLE ⁽³⁾

OBAVEZE NADLEŽNOG ORGANA (član 6, t. 7, 8)

Obezbeđenje pristupa javnosti (član 6, tačka 7):

- sadržaju zahteva za izdavanje integrisane dozvole;
- izdatim dozvolama;

Obezbeđenje registra rezultata monitoringa koji obavlja operater (član 6, tačka 8);

Obaveštenje o prijemu zahteva drugih organa i organizacija i zainteresovane javnosti (član 11. stav 1);

Dostavljanje kopije zahteva na zahtev (drugih organa i organizacija) zainteresovane javnosti;

Obaveštavanje o nacrtu dozvole i uvidu (drugih organa i organizacija) i javnosti (član 12. stav 2).

POSTUPAK IZDAVANJA INTEGRISANE DOZVOLE ⁽⁴⁾

- **Dostavljanje kopije nacrtu dozvole** na zahtev (drugih organa i organizacija (član 12.stav 3)) **zainteresovane javnosti** (član 12.stav 4);
- **Donošenje odluke po zahtevu za dozvolu na osnovu *inter alia* mišljenja** (drugih organa i organizacija i) **zainteresovane javnosti** (član 15. stav 1);
- **Obaveštavanje** (drugih organa i organizacija i) **javnosti o donošenju rešenja o izdavanju dozvole** (član 15. stav 1);
- **Obaveštavanje** (drugih organa i organizacija i) **javnosti o ograničenju pristupa informacijama** (član 23. stav 5)

POSTUPAK IZDAVANJA INTEGRISANE DOZVOLE ⁽⁵⁾

PRAVA ZAINTERESOVANE JAVNOSTI (i drugih organa / organizacija)

- **Davanje mišljenja nadležnom organu o zahtevu za izdavanje dozvole (član 11. stav.5);**
- **Davanje mišljenja nadležnom organu o nacrtu dozvole (član 12. stav. 6);**
- **Da se njihova mišljenja razmotre na sednici Tehničke komisije (član 14. stav 1);**
- **POKRETANJE UPRAVNOG SPORA (PRAVO JAVNOSTI na osnovu člana 15. stav 7)?**

POSTUPAK IZDAVANJA INTEGRISANE DOZVOLE ⁽⁶⁾

NAČIN OBAVEŠTAVANJA (član 23) JAVNOSTI & DRUGIH ORGANA / ORGANIZACIJA

- Putem medija;
- U pisanoj formi;
- Propisan je sadržaj obaveštenja (podaci o):
 - *operateru;*
 - *lokaciji;*
 - *aktivnosti / postrojenju;*
 - *roku za dostavljanje mišljenja;*
 - *mestu i vremenu za javni uvid;*
 - *rešenju o izdavanju dozvole / odbijanju zahteva;*
 - *razlozima na kojima se rešenje zasniva;*
 - *daljem obnavljanju dozvole.*

POSTUPAK IZDAVANJA INTEGRISANE DOZVOLE (7)

OGRANIČEN PRISTUP INFORMACIJAMA

- NA OSNOVU ČLAN 23. stav 4. u:
 - zahtevu;
 - nacrtu dozvole;
 - dozvoli;
- NA ZAHTEV OPERATERA;
- PO ODLUCI NADLEŽNOG ORGANA;
- **OGRANIČENJE OGRANIČENJA** PRISTUPA INFORMACIJA:
 - o emisijama;
 - o rizicima od udesa;
 - o rezultatima monitoringa;
 - o rezultatima inspeksijskog nadzora.

POSTUPAK IZDAVANJA INTEGRISANE DOZVOLE (8)

PREKOGRANIČNI KONTEKST (član 24)

- **Nadležnost ministarstva;**
- **Dostavljaju se informacije u postupku konsultacija o:**
 - *zahtevu;*
 - *nadležnom organu;*
 - *prirodi odluke koja može biti doneta;*
 - *postupku učešća javnosti / zainteresovane javnosti;*
- **Dostavljanje informacija o odluci:**
 - *o sadržaju;*
 - *o razlozima;*
- **Osnov je zaključen bilateralni sporazum (princip reciprociteta i ravnopravnosti);**
- **Postrojenja u drugoj državi;**
- **Rezultati konsultacija i mišljenja zainteresovane javnosti.**